

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету
Оксана ГОМОТЮК

“ 31 ” 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

“ 31 ” 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІННІОТ
Святослав ПИТЕЛЬ

“ 31 ” 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з дисципліни «Конфліктологія та медіація»
ступінь вищої освіти - бакалавр
галузь знань - 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність - 053 Психологія
освітньо-професійна програма: «Психологія»**

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	4	7	28	12	2	8	100	150	7
Заочна	4	7	8	4	-	-	138	150	8

М. Кашу С. Швайчук

Робочу програму склала доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи **Яремко Оксана Михайлівна**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від «28» серпня 2023 р..

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Психологія», протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Гарант ОП «Психологія», д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА МЕДІАЦІЯ»**

1. Опис дисципліни «Конфліктологія та медіація»

Дисципліна «Конфліктологія та медіація»	Галузь знань, спеціальність, ОПП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність 053 – «Психологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна – 4</i> Семестр: <i>Денна – 7</i> <i>Заочна – 7</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – «Психологія»	Лекції: <i>Денна – 28</i> <i>Заочна - 8</i> Практичні заняття: <i>Денна – 12</i> <i>Заочна – 4</i>
Загальна кількість годин – 150	ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 100</i> <i>Заочна - 138</i> Індивідуальна робота – 2 Тренінг, КПІЗ – 8
Тижневих годин – 11,5 з них аудиторних – 3,7		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Конфліктологія та медіація»

2.1. Мета вивчення дисципліни. Навчальна дисципліна розроблена для бакалаврів ЗВО спеціальності 053 «Психологія». Її мета – отримання студентами необхідного обсягу теоретичних знань з конфліктології та медіації, а також набуття ними практичних умінь та навичок щодо врегулювання конфліктів шляхом медіаційних практик.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Для досягнення визначеної мети треба, щоб студенти:

- засвоїли та вільно оперували спеціальною термінологією з конфліктології та медіації ;
- знали поняття, сутність, природу, ознаки, функції, види, типи, спрямованість і межі поширення конфліктів;
- вміли аналізувати причини виникнення і розвитку конфліктів;
- вивчили моделі поведінки у конфлікті, правила організації безконфліктної взаємодії, урегулювання та вирішення конфліктів;
- набули навички у застосуванні основних стратегій, тактик і технологій розв’язання конфліктів;
- вивчили поняття, сутність, природу, ознаки медіації як альтернативного засобу вирішення конфліктів;
- знали принципи, види і моделі медіації;
- отримали знання про процедуру медіації та її учасників;
- вміли давати оцінку конфліктній ситуації, ефективно здійснювати медіаційні процедури, опираючись на законодавчу базу.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

«КОНФЛІКТОЛОГІЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ»

Тема 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація»

Навчальна дисципліна «Конфліктологія та медіація»: завдання, поняття, предмет, методи вивчення, система. Понятійний апарат навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація».

Роль навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація» у формуванні професійної культури. Взаємодія навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація» з іншими навчальними дисциплінами. Джерела навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація». Історія зародження науки про конфлікти. Конфлікт як предмет гуманітарного дослідження.

Тема 2. Сутність і структура конфлікту

Поняття «конфлікт». Передумови виникнення конфлікту. Ознаки конфлікту. Значення конфлікту. Структура конфлікту (об’єктивні та суб’єктивні складові).

Основні види і типи конфлікту.

Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту. Змістовий та структурно-функціональний аналіз конфлікту

Причини виникнення конфліктів. Організаційно-управлінські причини виникнення конфліктів. Соціально-психологічні причини виникнення конфліктів. Особистісні причини конфлікту. Динаміка конфлікту. Умови протікання конфлікту. Дії учасників конфлікту. Стадії розвитку конфлікту.

Межі конфлікту (просторовий, часовий та внутрішньосистемний). Диспозиційний підхід. Ситуаційний підхід. «Зовнішній» і «внутрішній» плани конфліктності. Онтологічний підхід у дослідженні конфліктної поведінки. Функціональний і дисфункціональний характер конфлікту. Функції конфлікту, їх види. Деструктивні наслідки конфлікту.

Тема 4. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфліктує.

Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті

Класифікація стратегій управління конфліктом. Бінарна. Двумірна модель («сітка Томаса»). Способи розв'язання і регулювання конфліктів. Можливі шляхи розв'язання конфлікту. Тактики вирішення конфліктних суперечностей. Особливості сприйняття конфліктної ситуації. Можливі стилі завершення конфліктної ситуації.

Методи психокорекції конфліктної поведінки (Соціально-психологічний тренінг; індивідуально-психологічне консультування; аутогенне тренування; посередницьку діяльність психолога (соціального працівника); самоаналіз конфліктної поведінки, арт-терапевтичні методи саморегуляції психологічного стану та корекції поведінки у конфлікті тощо).

Тема 5. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів

Шляхи вирішення трудових конфліктів. Конструктивне вирішення конфліктів. Умови й фактори розв'язання конфліктів. Етапи розв'язання конфлікту. Стратегії виходу з конфлікту. Основні технології компромісу й співробітництва. Урегулювання конфліктів за участю третьої сторони. Етика регулювання конфліктів. Етичні принципи посередницької діяльності психолога.

Психологічні умови розв'язання внутрішньоособистісних конфліктів. Фактори конструктивного вирішення внутрішньоособистісних конфліктів. Способи подолання внутрішньоособистісних конфліктів. Латентні (приховані) способи подолання внутрішньоособистісних конфліктів. Керування внутрішньоособистісними конфліктами. Механізми подолання внутрішньоособистісних конфліктів.

Тема 6. Сутність профілактики та передумови успішності запобігання конфліктам

Прогнозування розвитку конфліктної ситуації. Профілактика конфліктів. Попередження стресів у конфлікті. Стрес, конфліктність і здоров'я людини. Технологія попередження конфліктів. Розробка нормативних процедур розв'язання типових предконфліктних ситуацій. Заспокійливе матеріальне середовище, що оточує людину. Зміна свого ставлення до проблемної ситуації. Способи й прийоми впливу на партнера по спілкуванню. Психологія конструктивної критики. Попередження трудових конфліктів. Регулювання інноваційних конфліктів. Способи оцінки результатів діяльності.

Змістовий модуль 2.

«МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ»

Тема 7. Теорія медіації

Поняття та природа медіації. Ознаки медіації. Передумови медіації. Компоненти медіації. Сфери застосування медіації. Переваги медіації. Принципи медіації.

Види медіації (за категорією спорів, у яких здійснюється медіація; залежно від мети проведення процедури медіації; залежно від способу взаємодії процедури медіації саме із судовим провадженням; за стадією судового провадження, на якій проводиться процедура медіації; залежно від того, на підставі чого медіації надається обов'язковий характер; та ін.).

Моделі медіації (регулятивна або проблемно орієнтована модель медіації; реляційна медіація або медіація відносин; модель гармонійної медіації; фасилітаційна медіація; оціночний стиль у медіації; трансформативна медіація; наративна медіація; та ін.).

Тема 8. Учасники медіації

Право на медіацію. Сторони медіації. Правові умови участі сторін у медіації. Угодоздатність. Морально-психологічні умови участі сторони в медіації. Права і обов'язки сторін медіації. Медіатор. Підготовка медіатора. Функції медіатора. Права і обов'язки медіатора. Відповідальність медіатора. Інші учасники медіації (адвокат, перекладач, фахівець (експерт), законні представники дитини).

Тема 9. Майстерність медіатора

Медіатор як професія. Акредитація. Реєстр медіаторів. Вимоги для набуття професії медіатора. Вимоги професійних організацій щодо акредитації медіаторів. Особливості акредитації медіаторів у сфері сімейної медіації. Вимоги професійних організацій щодо акредитації сімейних медіаторів.

Компетентності медіатора. Конфліктологічна компетентність медіатора. Комунікативна компетентність медіатора. Процедурна компетентність медіатора. Рефлексивна компетентність медіатора. Правова компетентність медіатора. Техніки медіатора.

Тема 10. Медіаційна процедура

Загальна характеристика медіаційної процедури. Премедіація. Критерії медіабельності спорів. Підготовка до медіаційних переговорів. Стадії медіації (підготовча стадія; збір інформації та визначення тем для обговорення; збір інформації та визначення тем для обговорення; пошук та оцінка варіантів рішення; оформлення домовленостей; постмедіація тощо).

Тема 11. Нормативне регулювання медіації

Міжнародні стандарти медіації. Європейські стандарти медіації. Медіація в українському праві. Етичні засади медіації (етичні вимоги до професії медіатора; етичні норми поведінки медіатора у медіації; етичні норми поведінки сторін та інших учасників медіації; етичні аспекти винагороди та реклами діяльності медіатора). Приклади професійних етичних нормативів. Саморегулювання в медіаторській спільноті.

Тема 12. Особливості медіації в окремих сферах відносин

Сімейна медіація. Особливості сімейних конфліктів. Причини сімейних конфліктів. Проведення сімейної медіації. Форми участі дітей у сімейній медіації.

Бізнес-медіація. Сфери застосування бізнес-медіації. Медіабельність. Види бізнес-медіації. Особливості проведення бізнес-медіації. Додаткові можливості бізнес-медіації.

Медіація в трудових відносинах. Особливості медіації в трудових відносинах. Особливості фаз (стадій, етапів) медіації в трудових відносинах.

Медіація у соціальній роботі. Шкільна медіація.

Медіація в адміністративно-правових відносинах. Медіація як форма відновного правосуддя. Узагальнені підходи до поняття «відновне правосуддя». Ознаки відновного правосуддя. Основні форми відновного правосуддя. Характеристика медіації як основної форми відновного правосуддя. Загальні ознаки медіації як форми відновного правосуддя. Елементи медіації як форми відновного правосуддя. Місце медіації у кримінальному процесі. Критерії допустимості проведення медіації як форми відновного правосуддя.

Медіація у сфері міжнародних відносин. Процедури добрих послуг та посередництва. Слідча процедура (процедура встановлення фактів). Процедура примирення.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни
«Конфліктологія та медіація»
Денна форма навчання**

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практи- чні	ІРС	СРС	Тренінг, КПЗ	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. КОНФЛІКТОЛОГІЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ						
Тема 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація»	2	-	-	8	4	Реферати, дискусія, доповіді, презентації, кейси, ділові ігри, тестування
Тема 2. Сутність і структура конфлікту	2	2	-	9		
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту. Змістовий та структурно-функціональний аналіз конфлікту	2	-	1	9		
Тема 4. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	2	2	-	8		
Тема 5. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів	4	-	-	9		
Тема 6. Сутність профілактики та передумови успішності запобігання конфліктам	2	2	-	8		
Змістовий модуль 2. МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ						
Тема 7. Теорія медіації	2	-	-	9	4	Реферати, дискусія, доповіді, презентації, кейси, ділові ігри, тестування
Тема 8. Учасники медіації	2	2	-	8		
Тема 9. Майстерність медіатора	2	-	-	8		
Тема 10. Медіаційна процедура	2	2	1	8		
Тема 11. Нормативне регулювання медіації	2	-	-	8		
Тема 12. Особливості медіації в окремих сферах відносин	4	2	-	8		
Разом	28	12	2	100	8	

Заочна форма навчання

Тема	Лекції	Практи- чні	СРС
Змістовий модуль 1. КОНФЛІКТОЛОГІЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ			
Тема 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація»	2	2	10
Тема 2. Сутність і структура конфлікту			10
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту. Змістовий та структурно-функціональний аналіз конфлікту			10
Тема 4. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфліктує. Психологічні методи подолання негативних емоцій у конфлікті	2		10
Тема 5. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів			10
Тема 6. Сутність профілактики та передумови успішності запобігання конфліктам			15
Змістовий модуль 2. «МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ»			
Тема 7. Теорія медіації	2	2	15
Тема 8. Учасники медіації			10
Тема 9. Майстерність медіатора			10
Тема 10. Медіаційна процедура	2		15
Тема 11. Нормативне регулювання медіації			10
Тема 12. Особливості медіації в окремих сферах відносин			13
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: Сутність і структура конфлікту

Мета: Вивчити сутність і структуру конфлікту

Питання для обговорення

1. Поняття, сутність та ознаки конфлікту.
2. Передумови виникнення конфлікту.
3. Значення конфлікту.
4. Структура конфлікту (об'єктивні та суб'єктивні складові).
5. Основні види і типи конфлікту.

Практичне заняття № 2

Тема: Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфліктує. Психологічні методи подолання негативних емоцій у конфлікті

Мета: Вивчити стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфліктує, також психологічні методи подолання негативних емоцій у конфлікті

Питання для обговорення

1. Стратегії управління конфліктом.

2. Способи розв'язання і регулювання конфліктів.
3. Тактики вирішення конфліктних суперечностей.
4. Стили завершення конфліктів.
5. Методи психокорекції конфліктної поведінки.

Практичне заняття № 3

Тема: Сутність профілактики та передумови успішності запобігання конфліктам

Мета: Знати сутність профілактики та передумови успішності запобігання конфліктам

Питання для обговорення

1. Прогнозування розвитку конфліктної ситуації.
2. Профілактика конфліктів.
3. Попередження стресів у конфлікті.
4. Технологія попередження конфліктів.

Практичне заняття № 4

Тема: Учасники медіації

Мета: Отримати знання про учасників медіації

Питання для обговорення

1. Право на медіацію.
2. Сторони медіації: правові умови участі сторін у медіації, правовий статус.
3. Медіатор: підготовка, функції, права і обов'язки, відповідальність.
4. Інші учасники медіації (адвокат, перекладач, фахівець (експерт), законні представники дитини).

Практичне заняття № 5

Тема: Медіаційна процедура

Мета: Оволодіти знаннями і практичними навичками із медіаційної процедури

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика медіаційної процедури.
2. Премедіація. Критерії медіабельності спорів.
3. Підготовка до медіаційних переговорів.
4. Стадії медіації.

Практичне заняття № 6

Тема. Особливості медіації в окремих сферах відносин

Мета: Знати особливості медіації в окремих сферах відносин

Питання для обговорення

1. Сімейна медіація: особливості, причини, проведення та форми.
2. Бізнес-медіація: сфери застосування, медіабельність, види, особливості проведення та додаткові можливості.
3. Медіація в трудових відносинах: особливості, фази (стадії, етапи).
4. Медіація у соціальній роботі. Шкільна медіація.
5. Медіація в адміністративно-правових відносинах.
6. Медіація як форма відновного правосуддя.
7. Медіація у сфері міжнародних відносин.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

КПЗ з навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація» виконується студентами у формі аналізу та інтерпретації тестових завдань, результатів ділових ігор,

що стосуються курсу, а також у формі готування доповідей-презентацій. Для цього розроблено ряд тестів, ігор, тренінгів, практикумів.

Варіанти КПЗ з навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація»:

1. Підготуйте доповідь-презентацію «Застосування різних стилів медіації в Україні та світі».
2. Підготуйте доповідь-презентацію «Евалюативний, фасилітативний та трансформативний стилі медіації».
3. Підготуйте доповідь-презентацію «Порівняльна характеристика різних стилів медіації».
4. Підготуйте доповідь-презентацію «Роль і значення медіації у політиці й суспільному житті».
5. Підготуйте доповідь-презентацію «Способи запобігання і розв'язання інноваційних конфліктів».
6. Підготуйте доповідь-презентацію «Революція як різновид політичних конфліктів».
7. Підготуйте доповідь-презентацію «Етичні проблеми посередництва, переговорів та медіації».
8. Підготуйте доповідь-презентацію «Особливості участі адвоката у медіації щодо визначення місця проживання дитини».
9. Підготуйте доповідь-презентацію «Правовий статус медіатора: досвід іноземних держав».
10. Підготуйте доповідь-презентацію «Інститут медіації: досвід іноземних держав».
11. Підготуйте доповідь-презентацію «Засоби проведення посередницьких переговорів та медіації».
12. Підготуйте доповідь-презентацію «Переговори і медіація: порівняльно-правовий аспект».
13. Підготуйте доповідь-презентацію «Особливості роботи посередника, самопідготовка, інструменти комунікації».
14. Підготуйте доповідь-презентацію «Роль особистісного фактору у медіаційному процесі».
15. Підготуйте доповідь-презентацію «Функції та роль фасилітації під час медіації. Принципи фасилітації».
16. Підготуйте доповідь-презентацію «NVC: підхід ненасильницької комунікації у роботі медіатора».
17. Підготуйте доповідь-презентацію «Психологічні основи успішної фасилітаційної сесії».
18. Підготуйте доповідь-презентацію «Історія фасилітації. Світові школи фасилітації».
19. Підготуйте доповідь-презентацію «Функції та роль фасилітації під час медіації. Принципи фасилітації».
20. Підготуйте доповідь-презентацію «Візуальна психодіагностика. Етапи дослідження візуально-поведінкового профілю».
21. Підготуйте доповідь-презентацію «Переваги, відмінності від інших видів та методів врегулювання спорів (переговори, арбітраж, суд)».
22. Підготуйте доповідь-презентацію «Інструменти медіатора».
23. Підготуйте доповідь-презентацію «Історія медіації на теренах України».

7. Тренінг з дисципліни

Тематика: Рольові ігри «Медіація у справах про поділ майна подружжя» та «Розв'язання конфлікту у школі».

Студенти спробують себе у ролі професійних медіаторів, проводячи медіаційні процедури у конфліктах, що виникли із сімейних відносинах, а також у сфері освіти. Обґрунтують, обрані ними стратегії і тактики медіації, а також результати, яких вони планували досягнути і яких вони реально досягнули. Проаналізують норми законодавства, етики і моралі, на яких ґрунтувалися їх медіаційні процедури.

Трeнінг (англ. training) - це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train - виховувати, навчати) - комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування - система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Основна мета тренінгу – формування умінь студентів складати проекти договорів із юридичного консалтингу суб'єктам системи надання соціальних послуг та формування уявлення про коло юридичних послуг, що можуть надаватися суб'єктам системи надання соціальних послуг.

Завдання тренінгу: сформувати практичні навички у студентів складати проекти договорів із надання різних видів соціальних послуг та здійснювати правовий супровід клієнтів соціальних служб під час їх укладання.

Даний тренінг складається із серій практичних вправ, під час виконання яких студенти можуть оволодіти необхідними вміннями і практично використати набуті теоретичні знання і сформовані практичні навички у своїй майбутній професії.

Порядок проведення тренінгу:

Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

8. Самостійна робота студентів

№ п/п	Тема
1	Тема. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Конфліктологія та медіація»
2	Тема. Сутність і структура конфлікту
3	Тема. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту. Змістовий та структурно-функціональний аналіз конфлікту
4	Тема. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфліктує. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті
5	Тема. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів
6	Тема. Сутність профілактики та передумови успішності запобігання конфліктам
7	Тема. Теорія медіації
8	Тема. Учасники медіації

9	Тема. Майстерність медіатора
10	Тема. Медіаційна процедура
11	Тема. Нормативне регулювання медіації
12	Тема. Особливості медіації в окремих сферах відносин

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Конфліктологія та медіація» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести; поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПІЗ;
- підсумкова контрольна робота;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Конфліктологія та медіація» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для заліку

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування під час занять (6 тем по 5 балів = 30 балів). 2. Письмова робота 70 балів	1. Усне опитування під час занять (6 тем по 5 балів = 30 балів). 2. Письмова робота 70 балів	1. Написання КПІЗ, яке включає: підготування доповіді-презентації = 60 балів 2. Захист КПІЗ = 20 балів 3. Оцінка за тренінг = 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний опорний конспект лекцій	1-12
2.	Програмне забезпечення: Microsoft Office Word, Microsoft PowerPoint, AIMP, Moodle.	1-12
3.	Технічне забезпечення: ноутбук, проектор.	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, 37. Ст. 446.
4. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 1971. № 40. Ст. 356.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10. Ст. 88.
8. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21. Ст. 135.
9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
10. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-42, 42. Ст. 492.
11. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 ; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20/card2#Card> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).
12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 13. Ст. 282.
13. Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1999 № 606-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 24. Ст. 207.
14. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України від 18.03. 2004 № 1629-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. Ст. 367.
15. Про колективні договори і угоди: Закон України від 03.03.1998 № 3356-XII. *Відомості Верховної Ради*. 1998. № 50. Ст. 375.
16. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Ст. 382.
17. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 1.07.1993 № 137/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 36. Ст. 361.
18. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 17. С. 66.
19. Про концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів: Указ Президента України від 10.05.2006 № 361/2006. *Офіційний вісник України*. 2006. № 19. С. 23.
20. Про схвалення Стратегії реформування системи захисту прав споживачів на ринках фінансових послуг на 2012-2017 роки: Розпорядження Кабінету міністрів України від 31.10.2012 № 867-р. *Офіційний вісник України*. 2012. № 85. Ст. 265.
21. Типовий закон Комісії Організації Об'єднаних Націй по праву міжнародної торгівлі про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру від 24.06.2002 ; URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_117 (дата звернення: 21 серпня 2022 року).
22. Рекомендація № R (99) 19 Комітету міністрів Ради Європи державам - членам Ради, які зацікавлені в організації медіації у кримінальних справах від 15.09.1999 № R(99)19. *Відновне правосуддя в Україні: Щоквартальний бюлетень*. 2005. № 1-2. С. 50-53.

23. Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах. Директива 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21.05.2008 ; URL: <http://www.ukrmediation.com.ua> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

24. Рекомендація № R (98) 1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіації в сімейних справах від 21.01.1998 ; URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

25. Рекомендації Rec (2002) 10 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіаціїв цивільних справах від 18.09.2002 ; URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/6b6c1e2e6ad3e2fcc225745c0034f4cc/7442a47eb0b374b9c2257d8700495f8b/\\$FILE/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/6b6c1e2e6ad3e2fcc225745c0034f4cc/7442a47eb0b374b9c2257d8700495f8b/$FILE/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%) (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

26. Директива Європейського Союзу № 2008/52 Європейського Парламенту та Європейської Ради про деякі аспекти посередництва (медіації) в цивільних та комерційних справах ; URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_a95 (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

27. Документи Комітету Міністрів Ради Європи ; URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/7442A47EB0B374B9C2257D8700495F8B](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/7442A47EB0B374B9C2257D8700495F8B) (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

28. Документи щодо європейських стандартів у сфері судочинства; URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/F8C093AD5CB7148BC2257D8D002488A](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/F8C093AD5CB7148BC2257D8D002488A) (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

Література:

Основна:

29. Вайнагій М. В. Теоретико-правові проблеми переговорного процесу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ - 2021, 19 с.

30. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.

31. Конфліктологія та медіація: навчальний посібник / В. І. Докаш. Чернівці, Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2021. 249 с.

32. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ: Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.

33. Медіація у професійній діяльності юриста: підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с.

34. Нестор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному процесі України: проблеми теорії та практики: монографія. К.: Алерта, 2018. 182 с.

35. Практика медіації : словник-довідник / уклад. : С.О. Гарькавець, Л.П. Волченко. Лисичанськ : ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2019. 128 с.

36. Рахліс В. Л., Павленко О. О. Переговори і медіація: підручник для підготовки професійного переговорника. Дніпро ТОВ «Дріант», видання 2-е перероблене, 2021. 344 с.

37. Чанишева Г. І. Соціальний діалог: навч.-метод. посібник. Одеса: Фенікс, 2021. 81 с.

Допоміжна:

38. Галіян І. М. Медіація та консиліація як примирні процедури внутрішнього корпоративного конфлікту. *Часопис Київського університету права*. 2020. №3. С. 201-203.

39. Гаро Г. О. Мирне вирішення сімейних спорів. Х.: Фактор, 2019. 80 с.

40. Дмитренко А. А., Мазур М. Р. Особливості медіації у кримінальному провадженні України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2021. С. 273-277.

41. Дутко А., Нагірняк О. Медіація як спосіб вирішення сімейних спорів. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: "Юридичні науки"*. 2020. Т. 7. № 1. С. 148-152.

42. Лапкін А. В. Участь прокурора в кримінальному провадженні на підставі угоди про примирення ; URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/viewFile/62776/58260> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

43. Любченко Я. П. Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2018. С. 120.

44. Можайкіна О. Правовий аналіз врегулювання спору за участю судді. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 2. С. 174–180.

45. Прущак В. Роль судді під час здійснення процедури врегулювання спору за участю судді: проблемні аспекти та шляхи їх подолання. *Цивільне право і процес*. 2018. С. 44–48.

46. Романадзе Л. Про медіацію та українське законодавство ; URL: <http://law.ucu.edu.ua/malymy-krokomu-doyevropy-luyiza-romanadze-pro-te-yak-mediatsiya-spruyayenablyzhennyu-ukrayinskogo-ta-yevropejskogo-zakonodavstva/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

47. Романадзе Л. Д. Врегулювання спору за участю судді та інші процесуальні новели: вплив на розвиток медіації ; URL: <http://mediation.ua/wp-content/uploads/2017/05/Stattyapro-Mediatsiyu-v-proektah-protseksodeksiv-2.pdf> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

48. Федчишин Д. В. До питання про процедури альтернативного вирішення земельних спорів в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. № 1. С. 48.

49. Яремко О. Право на медіацію як соціальну послугу: проблеми реалізації в територіальних громадах України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. Том. 2. Вип. 78. 419-424.

Інформаційні ресурси

50. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE)) ; URL: <http://www.osce.org/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

51. Організація об'єднаних Націй (United Nations) ; URL: <http://www.un.org/> / (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

52. Програма розвитку ООН (UNDP) ; URL: <http://www.undp.org/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

53. Рада Європи (Council of Europe) ; URL: <http://www.coe.int/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

54. Спеціалізована установа ООН з питань освіти, науки, культури та комунікацій (UNESCO) ; URL: <http://www.unesco.org/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

55. Український незалежний центр політичних досліджень ; URL: <http://www.usipg.org.ua/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

56. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова ; URL: <http://www.uscps.org/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

57. Фонд «Демократичні ініціативи» ; URL: <http://www.dif.org.ua/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

58. Центр «Соціальний моніторинг» ; URL: <http://www.smc.org.ua/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).

59. Центральна Європейська Ініціатива (Central European Initiative) ; URL: <http://www.ceinet.org/> (дата звернення: 21 серпня 2022 року).